

Vse spise, v osem poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/I. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštne. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

# UČITELJSKI TOVARNIK

Glasilo Udruženja Jugosl. Učiteljstva - Poverjeništvo Ljubljana

Licealna knjižnica  
1058 Ljubljana, Strossmayerjeva ulica.  
II. dr. gimn. (Bpl.)

Izhaja vsak četrtak. Naročnina: 1.000 din. a neorganizirani inozem. 1.200 din. Pov. UJU in s članarino naročnino

za list. Za oglaševanje in reklamne notice vseh vrst je plačati po Din 2:50 od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

## Vprašanje naših upokojencev.

V današnji številki prinašamo uredbo o draginskih dokladah državnih upokojencev, ki je stopila v veljavo namesto zakona, s katerim bi se moralo vsestransko rešiti vprašanje ureditve materialno-pravnega stanja državnih upokojencev.

Rekli smo vsestransko, kajti danes je vprašanje državnih upokojencev zelo komplicirano, ker imamo kronске upokojence, dinarske upokojence po starih zakonih in dinarske upokojence po novem uradniškem zakonu. Prva naloga zakona za upokojence bi bila, da izenači kronске upokojence z dinarskimi. To bi bilo pravično in naravno!

Uredba tega ni napravila, kajti zvišanje draginskih doklad in izenačenje istih z dinarskimi upokojenci se vedno ne znači, da imajo ti tudi enake dohodke, ker imajo kronски upokojenci, vključno enakim draginskimi dokladi, trikrat manjšo temeljno pokojnino napram istovrstnim dinarskim upokojencem.

In četudi bi z draginskimi dokladi bili ti dohodki popolnoma izenačeni, bi ne mogli smatrati, da je s tem rešeno to vprašanje, kajti upoštevati je treba, da se vdovnina odmerja od osebne pokojnine upokojenceve in ne od draginskih doklad in da ravno z ozirom na upokojenčovo rodovino zadobi to vprašanje še globlji pomen. Pomislite na razliko vdovnine po kronskem upokojencu po starih zakonih ali celo po dinarskih upokojencih po novem uradniškem zakonu.

S tem vprašanjem zadobiva nova draginska uredba za upokojence značaj pomanjkljive rešitve z ozirom na občutno socialno stran tega vprašanja.

Reči moramo, da je uredba sama na sebi popolna, kajti ona obsega vse, torej je tehniško dovršena, samo rešitev posameznih vprašanj ni zadovoljiva.

Uredba tudi še dela razliko med upokojenci po novem uradniškem zakonu s polnimi in nepolnimi službenimi leti, dasi je danes več kot gotovo, da morajo

biti upokojenci po 1. septembru 1923 upokojeni vsi na podlagi plač novega uradniškega zakona, četudi formalne odločbe o tem še nimamo.

Efektivno uredba tudi ne more zadovoljiti nikogar, kajti objubiljo se je upokojencem 100% zvišanje, pozneje 50%, ki ga pa uredba nikakor ni prinesla.

Tako nam je ostalo vprašanje ureditve materialnega stanja upokojencev še vedno nerešeno in smo dobili z uredbo draginskih doklad za upokojence le skupno bazo, na kateri se bo lahko vršilo nadaljno reševanje tega vprašanja in priprava za končno rešitev s posebnim zakonom za upokojence, ki edini lahko izenači kronске upokojence z dinarskimi.

Odločno moramo obsojati tudi odklonitev člena 2. vladnega predloga s strani opozicije, ki je preprečila, da niso prišla vsaj nekatera mesta v prvi draginski razred, ker se je s tem za dohodni čas odbilo to tudi za aktivno uradništvo.

V celoti moramo reči, da se za vprašanje upokojencev vsaka vlada premalo briga in je ta madež države ostal dosedaj še na vseh vladah. Nobena še ni pokazala pravega razumevanja za rešitev tega vprašanja, kakor za rešitev vprašan socialnega značaja sploh. To nam je najbolj izpričal zopet zadnji pravilnik o znižanju železniške vožnje za državne uradnike, s katerim se je zopet taksiralo državne upokojence kot manjvredne in se jim je odredila le trikratna znižana vožnja.

Nekaj krivde leži tudi na upokojenih samih, ker se sami izločijo po upokojitvi iz organizacijskih vrst aktivnega uradništva in nekaj tudi na aktivnem uradništvu, ker ne smatra več upokojencev kot del svojega stanu in del svoje celote, dasi bi bil marsikateri izkušen upokojenec lahko najboljša opora organizaciji aktivnega uradništva.

## Uredba

o draginskih dokladah državnih upokojencev.\*

Ministrskemu svetu.

Skladno s predpisom člena 61. zakona o draginskih dokladah civilnih in vojaških državnih uslužbencev in upoko-

\* Razglašena v »Službenih Novinah kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca« št. 236, izdanih dne 15. oktobra 1924. (Prilog XLIX. — 1924) in »Uradnem listu« št. 97, od 22. oktobra 1924.

jencev z dne 28. februarja 1922\*\* sem izposloval potrebno soglasnost finančnega odbora narodne skupščine o odločbi ministrskega sveta D. R. br. 103.517 z dne 20. septembra t. l., ki se nanaša na izpremembo in dopolnitev zakona o draginskih dokladah civilnih in vojaških državnih uslužbencev, upokojencev in upo-

\*\* »Uradni list« pod št. 70 iz l. 1922.

## LISTEK.

I. VERK:

### Nekatera načelna vprašanja kmetijskega pouka.

(Dalje.)

Marsikdo mi bo ugovarjal iz različnih razlogov, toda krenimo pogled v same sebe, v svoje srce, v svojo kri. Če ne naravnost, pa vsaj posredno izhajamo vsi izpod slamnatih krovov, kmetija je bila mati nas vseh. To bi bil prvi razlog! Smo pa tudi od prvega do poslednjega nacionalisti in hočemo, da bodo temelji naše nove, narodne države na trdnih tleh. Država ne more sloneti na komunizmu, ne na kapitalizmu, ker sta oba internacionalna, temveč le na posedujočem srednjem sloju, posebno na agrarcu, ki je svojo zemljo vzljubil in jo tudi brani. Vsaka država mora gledati, da krepí svoj temeljni sloj, ker smo mi činovniki države, pa moramo pri tem podpirati, torej posvetiti svoje moči tudi kmetijskemu pouku z isto požrtvovalnostjo kakor drugim predmetom osnovne izobrazbe.

Omenil sem v svojem uvodu, da so bilance naših kmetijskih gospodarstev počele postajati pasivne. Teoretično bi bili mogoči za to štirje razlogi: elementarne nezgode, nedelavnost kmetijskega prebivalstva, naravne neproduktivne zemlje ali nerazumevanje dobičkanosne eksploatacije. Vsak poznavalec razmer bo ugotovil v prvem hipu, da nismo v zadnjih letih imeli elementarnih nezgod v tolikem obsegu, da bi vplivale na splošnost kmetijske prebivalstva je delavno kakor je bil delaven naš kmet že od pamtiveka, naša zemlja povzroča res mnogo naporne dela, pa je tudi hvaležna in dobra plačnica, torej je iskati vzroka današnjega slabega gmotnega stanja naših kmetovalcev le v nerazumevanju, kako se lahko zemlja dobičkanosno eksploatira. Ne bilo bi baš težko povedati našemu kmetu, kje je rak-rana njegovega gospodarskega nazadovanja, tudi je dovzeten dovolj, da bi vse lepo razumel, a da bi se ravnal po nasvetih, da bi ubogal kmetijskega strokovnjaka, ne, tega ne, in nikdar ne! Morda je to posledica tisočletnega suženjstva, da vidi kmet v vsakem, ki je le malo boljše oblečen, le nekega birčiča ali špijona, kateremu se ne sme nikdar zaupati; on napravi ravno nasprotno od tega, kar mu »gospod« nasvetuje. Vrhu tega je naš kmet skrajno

kojenk z dne 28. februarja 1922 in zakona o draginskih dokladah aktivnih uslužbencev, upokojencev in upokojenk državnih prometnih naprav z dne 30. marca 1922.\*\*\*

Ker je po čl. 51. zakona o draginskih dokladah civilnih in vojaških državnih uslužbencev, upokojencev in upokojenk z dne 28. februarja 1922 za to potrebna tudi naknadna odločba ministrskega sveta, se mu usojam predlagati, naj izvoli sprejeti nastopno odredbo:

Člen 1. Državni upokojenci in državne upokojenke dobivajo razen pokojnine še draginske doklade po odredbah te uredbe.

Draginske doklade so osebne in rodbinske.

Višina osebnih doklad se odreja po višini pokojnine in po stalnem stanovanlišču.

Člen 2. Glede na osebne doklade se dele službeni kraji na tri krajevne draginske razrede, in sicer:

I. razred: vsi oni kraji, ki so bili tudi doslej v tem razredu po členu 2. zakona o draginskih dokladah z dne 28. februarja 1922;

II. razred:

- a) v Srbiji in Črni gori mesta;
- b) v Hrvatski, Slavoniji in Medimurju: kraljevska svobodna mesta in mesta, nadalje vsi ostali kraji, kjer je sedež srezkih oblastev;
- c) v Sloveniji in Dalmaciji: vsa mesta in vsi kraji, kjer je sedež srezkih oblastev;
- č) v Bosni in Hercegovini: vsi kraji, kjer je sedež srezkih oblastev;
- d) v Vojvodini: kraljevska svobodna mesta z urejenimi senati in mesta, nadalje vsi ostali kraji, kjer je sedež srezkih oblastev;

III. razred: vsi ostali kraji, ki ne spadajo ne v I. ne v II. draginski razred.

Člen 3. Civilni in vojaški upokojenci in civilne in vojaške upokojenke kakor tudi upokojenci in upokojenke državnih prometnih naprav, ki so bili upokojeni, preden so stopili v veljavo novi zakoni o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih, o ustroju vojske in mornarice in o državnem prometnem osebju, dobivajo draginske doklade z ozirom na višino pokojnine in število službenih let mesečno po teh tabelah:

I. Če so upokojeni z največ 20 službenimi leti:

\*\*\* »Uradni list« pod št. 127 iz leta 1922.

| Letna penzija v dinarjih ali kronah: | Drag. razr.: | I.   | II.  | III. |
|--------------------------------------|--------------|------|------|------|
| do 2999 dobivajo                     |              | 900  | 800  | 700  |
| od 3000 do 4999 dobivajo             |              | 1000 | 900  | 800  |
| od 5000 do 6999 »                    |              | 1200 | 1000 | 900  |
| od 7000 in več dobivajo              |              | 1400 | 1200 | 1000 |

II. Če so upokojeni z več nego 20 službenimi leti:

| Letna penzija v dinarjih ali kronah: | Drag. razr.: | I.   | II.  | III. |
|--------------------------------------|--------------|------|------|------|
| do 2999 dobivajo                     |              | 1200 | 1000 | 900  |
| od 3000 do 4999 dobivajo             |              | 1400 | 1200 | 1000 |
| od 5000 do 6999 »                    |              | 1600 | 1400 | 1200 |
| od 7000 in več dobivajo              |              | 1800 | 1600 | 1400 |

III. Upokojeni zvaničniki, služitelji in njim podobni:

| Draginski razredi: | I. | II.      | III.     |
|--------------------|----|----------|----------|
| 500 Din,           |    | 450 Din, | 400 Din. |

Člen 4. Upokojenci, ki so bili upokojeni, preden so stopili v veljavo novi zakoni, kakor: pokrajinski namestniki, bani, izredni poslaniki in pooblašteni ministri, predsedniki in člani državnega sveta, glavne kontrole in kasacijskega sodišča, pomočniki ministrov, predsedniki apelacijskih sodišč, redni univerzitetni profesorji, generali naše vojske od ujedinjenja do uveljavitve novega zakona o ustroju vojske, nadalje upokojeni generali prejšnje srbske in črnogorske vojske, ter so imeli na dan upokojitve najmanj 20 let službe, priznane za pokojnino, prejemajo kot vse draginske doklade po 3000 dinarjev na mesec, brez oziroma na višino pokojnine in na stalno stanovanlišče. Ta doklada pristoji upokojenim ministrom brez oziroma na število službenih let.

Pravico do te doklade imajo samo upokojenci, ki so upokojeni z zgoraj naštetih zvanj. Oni, ki so upokojeni z drugih zvanj, nimajo torej brez oziroma na svoj čin pravice do te doklade.

Člen 5. Civilni in vojaški upokojenci, civilne in vojaške upokojenke kakor tudi upokojenci in upokojenke prometnih naprav, ki so bili upokojeni, preden so stopili v veljavo novi zakoni, in ki uživajo kot osebno pokojnino popolno plačo položaja, s katerega so bili upokojeni, dobivajo draginske doklade po nastopni tabeli:

| Letna penzija v dinarjih ali kronah: | Drag. razr.: | I.   | II.  | III. |
|--------------------------------------|--------------|------|------|------|
| do 2999 dobivajo                     |              | 1500 | 1300 | 1100 |
| od 3000 do 4999 dobivajo             |              | 1700 | 1400 | 1200 |
| od 5000 do 6999 »                    |              | 2000 | 1600 | 1300 |
| od 7000 do 8999 »                    |              | 2100 | 1800 | 1500 |
| od 9000 in več dobivajo              |              | 2200 | 1900 | 1600 |

prav domačega izreka: Kdor nima v glavi, mora imeti v peti!

Prvi pogoj za izboljšanje kmetijskega položaja je torej temeljita splošna izobrazba, s posebnim upoštevanjem onih predmetov, ki bistrijo razum in omogočajo pravilno presojo vsakega tudi težkega položaja. V poštev pride seveda praktično računstvo, še bolj pa slovnica, kajti ta je podlaga čitanju z razumevanjem. Opazujemo, da naš kmet pač rad čita beletristične spise in jih tudi povsem dobro razume, strokovnih pa ne mara, češ, da je v njih nova slovenščina, četudi je jezik v obeh isti. Pojav je povsem razumljiv! Beletristični spisi vplivajo na fantazijo in čut, strokovni pa morajo najti učinek v razumu, zahtevajo kritično presojo vsake besede, torej popolne sigurnosti v stavkovni analizi. Vsako kršenje osnovne izobrazbe bi plačal v prvi vrsti kmet s potnim obrazom. Z mrzlično naglico napredujejo vse panoge vede, le naš kmet, povdarjam na š kmet, stoji mirno in strmi z neverjetnimi očmi na vse to in ne razumeva, da čim večja bo distanca med njim in splošnim napredkom, tem težji bo njegov gospodarski položaj.

(Dalje prih.)